

UPPFÖLJNING AV Vision 2010

Kort version sammanställd mars 2006

GOTLANDS
KOMMUN

Fler invånare och arbetstillfällena

Vision 2010 satte upp målet 65000 invånare år 2010. Efter åren för visionsarbetet, vilka i sin tur föregåtts av ett antal år med positiv utveckling, stagnerande utvecklingen under resten av 1990-talet. Utvecklingen har varit bättre in på 2000-talet då flertalet år hittills präglats av positivt flyttningsnetto och ökande befolkning. Ojämn åldersstruktur med ett underskott av andel unga vuxna och låga födelsetal är kvarstående problem. Befolkningen storlek december 1994 var 58 237, att jämföra med slutet av år 2005: 57 488

Vision 2010 satte också upp målet minst 5000 nya arbetstillfällena, tillskapade "över hela Gotland" och huvudsakligen i privata tjänstenärings. Antalet arbetstillfällena är dock ungefär detsamma idag som för 10 år sedan - cirka 25 000. Andelen privat sysselsättning är oförändrad - drygt 50%. Tillkomsten av nya arbetstillfällena har till stor del skett i Visby. Till det bekymmersamma i bilden hör att kostnadsläget på Gotland fortfarande är högt samtidigt som inkomst- och utbildningsnivåer är låga.

Positivt är att, trots stora påfrestningar på arbetsmarknaden under senare år med förlust av cirka 2 500 jobb i elektroindustri och försvarsverksamhet det inte skett någon stor utflyttning eller uppkommit, jämfört med riksgenomsnittet, alarmerande hög arbetslöshet.

Näringslivet har utvecklats och förändrats i likhet med vad som skett i vår omvärld. Under den senaste tio-årsperioden har sålunda skett en kraftig minskning av traditionella arbetstillfällena i jordbruk, tillverkningsindustri och försvar till förmån för tjänstenärings, framför allt utbildningssektorn - högskolan har etablerats och växt till under perioden - och IT-baserade verksamheter, media, utbildning, turism etc. Produktionsmässigt är jordbruks- och livsmedelssektorerna dock minst lika viktiga som tidigare. En kraftig ökning av turistströmmen har sett sedan åren för visionsarbetet: - från 587 000 1995 till drygt 730 000 besökande år 2005.

Strategierna i visionen för att nå målen ovan och gynnsamt påskynda strukturomvandlingen innefattade program för näringslivsutveckling med ett stort antal punkter. Det gällde framför allt bättre näringslivsklimat, högre förädlingsgrad, utbyggnad av IT och annan infrastruktur, marknadsföring och export, konkurrenskraftigt kostnadsläge, kompetensutveckling och samarbete mellan myndigheter (Smidiga Gotland).

Genom visionsarbete, regionalt utvecklingsprogram (RUP) där alla ska dra åt samma håll, regionalt tillväxtprogram (RTP), planer för omställningsarbete till följd av nedläggning militära förband mm - där bl a anges hur det regionala stöd via svenska staten och EU som Gotland erhållit ska fördelas - har dessa målsättningar ständigt varit i fokus.

Tre profil- och utvecklingsområden för uthållig tillväxt inom näringslivet på Gotland har fastställts: Gotländska kvalitetsprodukter/Tillverkning och tjänster, Interaktiva media och Upplevelseturism.

Lika viktigt som stöd direkt riktat mot näringslivet är infrastrukturen i form av samhällsservice, kommunikationer, bostadsbyggande etc. Den tra-

fik med moderna snabbgående färjor som tillkommit den senaste 10-årsperioden är av primär vikt för Gotland - nu och framöver. Bostadssituationen har vissa år varit en flaskhals för utvecklingen men under de senaste åren har byggandet tagit fart. 2003 - 2005 har påbörjats byggande av nära 400 bostäder i Visby.

Ytterligare minst lika många de kommande åren behövs, bla för att motvara efterfrågan i samband med flytt av centrala myndigheter till Gotland.

Kongresshallen som är under uppförande i Visby skall kunna bidra till säsongförlängning för besöksnäringen och förhoppningsvis innebära en skjuts framåt för Gotland som en kulturens och de intressanta evenemangens ö - ett centrum i Östersjöregionen.

Bevara det gotländska natur- och kulturarvet

Planer och program för bevarande av natur- och kulturarv har tillkommit eller utvecklats under senaste 10-årsperioden, såväl inom Länsstyrelsen som Gotlands kommun. Ett antal regionala miljömål, parallellt med nationella mål med avseende på Gotland, har fastställts. Eu-inträdet har medfört skyddsregler i form av Natura 2000.

Miljöarbetet har fortgått under rubriken Gotland - Ekokommun. Restriktioner för byggande och exploatering har diskuterats som möjliga såväl att skärpa som lätta på i vissa områden. För regionalt utvecklingsarbete (RUP/RTP mm) har de horisontella målen - miljö, integration, jämställdhet - blivit en allt väsentligare del.

Ökad tillväxt

Den ekonomiska tillväxten mätt i omsättning eller bruttoregionalprodukt per sysselsatt är lägre på Gotland än riksgenomsnittet. Avståndet ökade åren 1997 och 2000 för att åter krympa 2002 och bibehållas 2003 (senast redovisade år när detta skrivs). F n talar olika rapporter om god tillväxt i de gotländska företagen i takt med en stark konjunkturutveckling i omvärlden.

Under den senaste 10-årsperioden har arbetslösheten minskat (dock någon procentenhet högre än riksgenomsnittet - ungdomsarbetslösheten betydligt mer). Sysselsättningen totalt har inte ökat. Som tidigare nämnt har en betydande omstrukturering av näringslivet skett under perioden.

Brp per sysselsatt och år Gotland relativt riksgenomsnittet: (SCB)

1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
85%	91%	84%	84%	80%	77%	77%	83%	83%

Trafiken till/från fastlandet måste förbättras

Nya snabba färjor har satts in och tillgängligheten/bekvämligheten har ökat avsevärt. Flyget har blivit tillgängligare prismässigt - billigare genom konkurrens.

Ett väl fungerande samspel mellan tätorter och landsbygd

Vision 2010 satte upp målet att andelen boende på landsbygden skulle bibehållas. Under en tio-årsperiod från 2004 minskade befolkningen totalt på Gotland med 576 personer. Förändringen för landsbygden (Gotland utanför Visby församling) var -1411 personer vilket innebar att kvarvarande befolkning där uppgick till 35 029 dec 2004. Samtidigt ökade Visby med 829 till 22 625.

Samspelet mellan tätort och landsbygd speglas på många sätt, bl a genom företagandet på landsbygden. Möjligheten att kunna driva företag på landsbygden kräver en större marknad än den lokala. Insatser för att stimulera företagandet har skett genom satsningar på projekt inom bl a livsmedelsförädling. Flera nya nätverk har bildats för att stärka landsbygdsföretagaren i möjligheten att vinna större marknadsandelar.

Under åren har medel också satsats för att stimulera till entreprenörskap. Projekt i entreprenörskap har främst riktats till ungdomar och kvinnor. Flera av deltagarna har efter projektet startat egna företag. Dessa projekt har också haft som syfte att stimulera till samverkan, formella eller informella bindningar, mellan nya företag. Satsningar har under åren också skett kring det lokala engagemanget, där framstår Sockenutvecklingsprojektet som pågick mellan 1995-1998 som en mycket lyckad satsning. Projektet var ett samarbete mellan län och kommun och syftet var att varje socken skulle arbeta fram en utvecklingsplan för sin socken. 74 av Gotlands 92 socknar gjorde också en sådan plan. Från planerna startade sedan en mängd projekt för att göra socknarna mer attraktiva för de boende och besökare. De sockenutvecklingsgrupper som arbetat fram planerna bildade också ett Länsbyggeråd Gotland, som idag arbetar vidare med att stimulera och stödja sockenutvecklingsgrupperna.

Ökat utbyte med omvärlden

Under uppföljningsperioden för Vision 2010 har tre kulturcentra för Östersjöområdet tillkommit i Visby. Ett antal myndigheter förlägger verksamhet till Visby, bl a med inriktning mot svenskt utbyte och bistånd i Östersjöområdet. Kongresshall byggs. Högskolan utvecklas med samarbete i andra länder i regionen.

En mångfald av möten och evenemang har skett på Gotland sedan järnridans fall och inträdet i EU. En mångfald av kontakter "österut" kan noteras liksom aktiv medverkan i nätverk av typ Nya Hansan CPMR och B7. En del lyckade försäljningsframgångar för gotländska varumärken kan också skrivas på pluskontot i det här avseendet.

Ett omfattande basmaterial för uppföljning av Vision 2010 finns som arbetshandling på Regionala Utvecklingsteamet, Lennart Andermo

